

OBSAH

ÚVOD	KLÍČ K EKOLOGII ČLOVĚKA (<i>Miloslav Brůžek</i>)	11
1. ČÁST	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ V BIOLOGICKÉ A SOCIÁLNÍ REPRODUKCI (<i>Miloslav Brůžek</i>)	19
1.1	Charakter lidského vztahu k prostředí	21
1.1.1	Zvláštnosti látkové výměny mezi přírodou a člověkem	21
1.1.2	Obsah lidského vztahu ke skutečnosti	29
1.1.3	Biologická a kulturní adaptace	33
1.2	Životní prostředí v proměnách lidské činnosti	39
1.2.1	Přeměna biologické adaptace v lidskou činnost	39
1.2.2	Jednotný biologický základ různorodé kulturní úrovně lidského rodu	49
1.2.3	Vytváření životního prostředí jako dynamický proces zdokonalování subjekt-objektového vztahu	55
1.3	Příčiny a důsledky konfliktu biologické adaptace s kultivací životního prostředí	61
1.3.1	Následky živelných zásahů člověka v životním prostředí	61
1.3.2	Svoboda člověka, základ formování jeho humanistického vztahu k světu	67
2. ČÁST	OCHRANA PŘÍRODY JAKO PÉČE O PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ (<i>Jan Čeřovský</i>)	75
2.1	Přírodní prostředí, globální i lokální problémy, snahy a cesty k řešení	77
2.1.1	Prioritní význam péče o přírodní prostředí	77
2.1.2	Hlavní problémy, jejich kořeny, cesty k nápravě	79
2.1.3	Vznik ochrany přírody	83
2.1.4	Tři stupně ve vývoji ochrany přírody	86
2.1.5	Mezinárodní ochrana přírody	89
2.1.6	Světová strategie ochrany přírody	93
2.2	Základy ekologie a sosieologie	95

2.2.1	Ekologie jako biologická věda o životním prostředí	95
2.2.2	Organizace a funkce biosféry	97
2.2.3	Člověk ovlivňuje a narušuje biosféru	106
2.2.4	Ekologická stabilita a ekologická diverzita	109
2.2.5	Sosiekologie — věda o ochraně přírody	112
2.2.6	Sosiekologické zákony	114
2.3	Racionální využívání přírodních zdrojů a péče o krajinu	117
2.3.1	Ochrana přírody jako obor	117
2.3.2	Přírodní zdroje	120
2.3.3	Hlavní kategorie přírodních zdrojů a péče o ně	122
2.3.4	Krajina z hlediska ochrany přírody	128
2.3.5	Péče o krajinu jako výraz komplexní ochrany přírody	132
2.4	Zvlášť chráněné části přírody	136
2.4.1	Definice, třídění, chráněné druhy a přírodní výtvořy	136
2.4.2	Územní ochrana přírody	138
2.4.3	Mezinárodní kategorie chráněných území	139
2.4.4	Péče o chráněná území a jejich využití	141
2.4.5	Československá síť chráněných území	143
2.5	Výchova k ochraně přírody a k péči o životní prostředí	147
2.5.1	Poslání a definice	147
2.5.2	Zásady výchovy k péči o životní prostředí	149
2.5.3	Systém výchovy k ochraně přírody a k péči o životní prostředí	151

3. ČÁST ARCHITEKTONICKÁ KULTIVACE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ 155

(Zdeněk Lakomý)

3.1	Teorie interakčních polí a základní vztahy člověka a společnosti k hmotnému světu při péči o životní prostředí	157
3.2	Základní pojmy	169
3.2.1	Otázky kvantity a kvality výstavby	169
3.2.2	Multidimenzionálnost architektonické tvorby	171
3.2.3	Multidisciplinárnost architektonické tvorby	176
3.2.4	Časové dimenze působení architektury	183
3.2.5	Kultivace hmotného životního prostředí a architektonická tvorba	187
3.3	Historický pohled na vývoj architektonizovaného prostředí	193
3.3.1	Přehled vývoje architektury do období průmyslové revoluce	193
3.3.1.1	Prehistorie a počátky tvorby hmotného životního prostředí	198

3.3.1.2	Principy architektonické tvorby hmotného životního prostředí ve vyspělých otrokářských státech Řecka a Říma a jejich vliv na další vývoj architektury	203
3.3.1.3	Vývoj gotické architektury ve feudálních státech střední Evropy	209
3.3.1.4	Vývoj architektury renesance a baroka	215
3.3.1.5	Období klasicismu, romantismu, novorenesance a počátky ocelových konstrukcí na přelomu od feudální k buržoazní společnosti	225
3.3.2	Vývoj architektury a urbanismu po průmyslové revolci	231
3.3.2.1	Vývoj architektury kapitalistické epochy průmyslového věku	236
3.3.2.2	Architektura po první světové válce a vzniku Svazu sovětských socialistických republik	242
3.3.2.3	Vývoj architektury po druhé světové válce	247

4. ČÁST KULTUROLOGICKÁ PROBLEMATIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ 269

(Jitka Ortová)

4.1	Pojetí kultury a životního prostředí v různých vědních disciplínách	272
4.1.1	Výklad kultury a prostředí v marxistické kulturologii	281
4.2	Lidská činnost a kultura	286
4.2.1	Příroda a kultura	290
4.3	Kulturologická interpretace adaptací a zpětných vazeb	296
4.3.1	Předstihový odraz, preadaptace a ekologie člověka	304
4.3.2	Adekvátnost odrazu na úrovni emocionální činnosti	308
4.4	Specifičnost reprezentačního modelu kultury	313
4.4.1	Kulturologická klasifikace emocionální činnosti	319
4.5	Kultura a civilizace	327
4.5.1	Hodnoty, kultura, civilizace a životní prostředí	333
4.6	Význam kulturologie pro koncepci životního prostředí	339

ZÁVĚR VÝCHODISKA Z EKOLOGICKÉ KRIZE SOUČASNÉ CIVILIZACE 351

(Miloslav Brůžek)

SLOVO O AUTORECH KNIHY	361
DOPORUČENÁ LITERATURA	365
JMENNÝ A VĚCNÝ REJSTŘÍK	368